

57/010/2014

58/070/2014

14. 11. 2014

KANNUKSEN KAUPUNGIN JA TOHOLAMMIN KUNNAN LAUSUNTO No. 2 ASTEEN
KOULUTUKSEN JÄRJESTÄMISVERKON RAKENTEELLISESTA UUDISTAMISESTA SEKA
RAHOITUSJÄRJESTELMÄN UUDISTAMISTA KOSKEVISTA LAKILUONNOKSISTA

Kannuksen kaupunki ja Toholammin kunta sijaitsevat harvaan asutulla maaseutualueella. molemmilla paikkakunnilla on noin sadan oppilaan lukio. Lukiot ovat tehneet keskenään yhteistyötä, mikä on koettu hyvänä. Lukiot ovat myös osa Keski-Pohjanmaan toisen asteen koulutuksen yhteistyöverkostoa, johon kuuluvat Kaustisen ja Kokkolan seutukunnat.

Lukiokoulutuksen merkitys

Lukioverkosto sivistävänä koulutusmuotona on ollut rakentamassa suomalaista hyvinvointivaltiota. Lukioverkon karsiminen johtaisi alueelliseen epätasa-arvoon ja murentaisi hyvinvointivaltion perusteita. Lukioverkon rakennetta ja rahoitusta pitää tarkastella osana koulutuspoliittisia linjauksia – ei hätäköiden, seurauksia pohtimatta.

Pienellä paikkakunnalla lukiokoulutus on osa kunnan koulutusjärjestelmää ja muita kunnan toimintoja. Lukio ja perusopetus muodostavat vahvan parin, jotka tukevat toistensa toimintaa. Esimerkiksi aineenopettajajärjestelmän toteutuminen maalaiskunnissa perustuu koulutusmuotojen yhteistyöhön. Perusopetuksen ja lukion rinnakkaiselo tuo paikkakunnalle vahvan yhteisöllisyyden, joka vahvistaa toimintaedellytyksiä myös jatkossa. Lukion toiminta tukee myös muita kunnan toimintoja esimerkiksi kulttuurisektorilla. Lukion merkitystä ei voida tarkastella pelkästään oppilasmäärään nojautuen.

Lukiokoulutuksen tulevaisuus

Lukioverkon tarkastelu ja lakiehdotus tapahtuvat nyt liian tiukalla aikataululla ja ne jäävät muiden rakenteellisten uudistusten varjoon.

Hallituksen päätavoitteena on luoda järjestäjäverkko, joka pystyy tehokkaasti ja taloudellisesti vastaamaan toisen asteen koulutuksen tarpeisiin. Olennaista ei kuitenkaan ole koulutuksen järjestäjien lukumäärä vaan se kuinka taloudellisesti ja tehokkaasti julkisia varoja koulutuksen järjestämiseen käytetään. Tehokas toiminnan ja talouden suunnittelu ja kustannustehokkuus ovat saavutettavissa pienemmissä oppilaitoksissa kuin lakiluonnoksessa arvioidaan.

Lukiokoulutus on jo tällä hetkellä edullista ja taloudellisesti järkevästi järjestettyä. Lukiokoulutuksen yksikköhinta on toisen asteen koulutuksen alhaisin. Lukiokoulutuksen rahoitusta tulee uudistaa niin että se nostetaan samalle tasolle liiketalouden ja hallinnonalan koulutuksen kanssa. Lisäksi toisen asteen koulutuksen rahoituksen rajoittaminen kolmivuotiseksi estää käytännössä yhdistelmätutkinnon suorittamisen lukiossa. Rahoituksen muuttuminen suoritepohjaiseksi on oikeansuuntainen mutta edellyttää tarkempaa määrittelyä. Yksittäisen rahoituksen määräytymisperusteista jatko-opintoihin sijoittuminen, opintojen keskeyttämisen vähentäminen ovat jossain määrin ongelmallisia eivätkä suoraan sidoksissa lukion kokoon. Näiden syiden taustalla on monia eri tekijöitä, joista lukion koko lienee irrelevantti.

Lukioverkon muutostarkastelussa täytyy ottaa huomioon lukion ja yläkoulun välinen yhteistyö. Pienten kuntien perusopetuksen taso on vaarassa heikentyä, kun perusopetuksen ja lukion yhteisten aineenopettajien käyttö jatkossa vaikeutuu, jos perusopetuksessa ja lukio-opetuksessa on eri opetuksen järjestäjä.

Uudistuksessa on unohdettu nuorisotakuun tavoitteet. Kaikille nuorille ei ole mielekästä muuttaa kotoa heti peruskoulun jälkeen. Lukio voi olla opiskelijoille ainut aidosti saavutettavissa oleva toisen asteen koulutus, joka myös vie tehokkaasti nuoren opintopolkua eteenpäin. Lukioverkon harveneminen johtaisi opiskelijoiden pidentyviin koulumatkoihin ja mahdollisesti asumiseen

vieraalla paikkakunnalla. Tämä merkitsee valtiolle lisää kuluja mm. matkakorvauksina ja Kelan maksamina asumistukina. Näitä kuluja lakiesityksessä ei ole huomioitu. Alueellamme ei myöskään ole julkista liikennettä koulumatkoihin.

Koulutuksen järjestäjille tulee taata rahoitus, joka vastaa todellista keskimääräistä toiminnan kustannustasoa ja antaa määräaika, jossa toiminta on järjestettävä ko. rahoituksen mukaisena. Pienemmällä koulutuksenjärjestäjällä voi olla joustavampi organisaatio ja toimintakulttuuri vastata lukiokoulutuksen haasteisiin (OPS-uudistus, Yo-kirjoitusten sähköistyminen). Pienempi koulutuksenjärjestäjä voi paremmin huomioida opiskelijoiden yksilölliset tarpeet ja hyvinvoinnin sekä estää syrjäytymistä. Vapaan hakeutumisoikeuden vuoksi pienten koulutuksenjärjestäjien on pakko ylläpitää toimintansa korkeaa laatua, jotta opiskelijarekrytointi onnistuisi jatkossakin.

Järjestämislupien ja rahoituksen kohdentaminen harvemmille ja suuremmille koulutuksenjärjestäjille voidaan nähdä kehitysnokkuutta laimentavana ja laatua heikentävänä tekijänä. Lukiokoulutuksen järjestäjän toiminnan edellytyksiä ja laadukkuutta arvioitaessa pitäisi huomioida seudullisten koulutuksenjärjestäjien välinen yhteistyö.

Toholammilla 13.11.2014

KANNUKSEN KAUPUNKI

TOHOLAMMIN KUNTA

KARI GROMOFF

Kari Gromoff
Sivistyslautakunnan puheenjohtaja

Alpo Keskitalo

Alpo Keskitalo
Sivistyslautakunnan puheenjohtaja

Leena Kivijakola

Leena Kivijakola
Sivistystoimenjohtaja

Leila Pihlajamaa

Leila Pihlajamaa
Sivistysjohtaja

Leevi Norrena

Leevi Norrena
Rehtori

Jussi Peltokangas

Jussi Peltokangas
Rehtori